

TIN LA

London - thành phố có nhiều tỷ phú nhất thế giới

40 tỷ phú đang sinh sống và làm việc tại thủ đô của xứ sở sương mù. Đứng đầu trong danh sách này là Roman Abramovich, một trong những nhà tài phiệt của Nga dưới thời Liên bang Xô Viết. Ông chủ của câu lạc bộ Chelsea này hiện có 13 tỷ USD, gấp 26 lần tổng tài sản của Nữ hoàng Elizabeth II.

Trong danh các tỷ phú, do tờ *Sunday Times* tập hợp và công bố, có 14 công dân nước ngoài. Theo điều tra, Anh là nơi thu hút các nhân vật lăm tiền từ các nước khác tới sinh sống là do các điều kiện thuế má và sinh sống hợp lý.

Sau London, các thành phố khác có nhiều tỷ phú sinh sống là New York (31 tỷ phú), Moscow (23), Geneva (20), Los Angeles (18) và Paris (10).

Tự thiêu - lối thoát của nhiều phụ nữ Afghanistan

Madina trong bệnh viện.

Run rẩy và sợ hãi, Madina, 20 tuổi, ngồi trên giường bệnh, cổ và ngực quấn băng vì những vết bỏng nặng. Tay run run, Madina nhìn xuống đất và thú nhận cách đây 3 tháng, cô đã dùng dầu tự thiêu ở mảnh đất cách xa nhà chồng.

Cạnh đó, ở giường bên, mẹ chồng, Bibi Khanum, và em chồng, Abdul Muhammad, 18 tuổi, giải thích câu chuyện của Madina, nhưng bác bỏ lý do dẫn đến hành động đó. "Tôi liên tục bị đánh", cô nói. "Họ làm gãy tay tôi. Tôi nên làm gì đây? Đó là nhà tôi mà".

Madina kết hôn khi mới 15 tuổi, theo thoả thuận đổi con gái giữa 2 gia đình - điều bình thường ở Afghanistan. Cô cưới Din Muhammad, còn chị của Muhammad lấy bác Madina. Madina đã có 2 con - Najiba, 4 tuổi, và Taj Muhammad, 2 tuổi. Khi chồng bị vào tù vì liên quan đến thuốc phiện cách đây 3 năm, cô trở về từ Pakistan để sống cùng gia đình chồng ở làng Charbagh, phía đông đất nước.

Vấn đề của Madina xuất hiện một năm trước, khi người phụ nữ lấy bác cô chết trong lúc thai nghén. Mẹ chồng Madina trút nỗi đau khổ lên cô dâu. "Bà luôn chì chiết, *Con gái tao đã ở dưới mồ, còn mày thì vẫn sống*", Madina kể lại. Tuy nhiên, bà Khanum bác bỏ chuyện này. "Thánh Allah sẽ biết đó có phải là tội ác hay không", bà mẹ chồng nói. "Con dâu tôi mất kiên nhẫn vì chồng nó phải ngồi tù". "Không đúng", Madina rên khe khe.

Chồng Madina, đã mãn hạn tù và cảm thấy ăn năn, hứa hẹn 2 vợ chồng sẽ ở riêng. Họ nghèo. Cô tuy vẫn còn đau yếu nhưng đang hồi phục. Không phải sống cùng mẹ chồng, Madina sẽ không run rẩy nữa.

Theo các bác sĩ và nhân viên nhân quyền, những câu chuyện giống Madina là chuyện hàng ngày ở Afghanistan. Họ phát hiện ngày một nhiều phụ nữ trẻ tự thiêu, vì không thể thoát khỏi sự tàn bạo của cuộc sống gia đình và truyền thống bộ lạc hà khắc không có dấu hiệu chấm dứt, dù Taliban đã sụp đổ và dân chủ đang dần hình thành.

Các bác sĩ, y tá ở Kabul và Jalalabad cho biết, gần đây số lượng các vụ tự thiêu tăng lên, phần vì dân số tăng sau khi 2 triệu người tị nạn trở về, phần vì các nhóm nhân quyền, bệnh viện và chính phủ thống kê được. Hệ quả và thay đổi xã hội của nhiều thập kỷ chiến tranh, nghèo đói và mù chữ ở Afghanistan cũng

làm sức ép truyền thống đối với phụ nữ trẻ tăng lên.

Ủy ban Nhân quyền độc lập Afghanistan, vừa được thành lập gần đây, đã ghi lại 40 vụ tự thiêu trong 6 tháng qua ở Herat, thành phố phía tây với nửa triệu dân. Karima Karimi, một nhân viên cơ quan này, nghi ngờ con số thực tế còn cao hơn và Tổng thống Hamid Karzai đã ra lệnh điều tra. Các quan chức ủy ban cho biết, ước tính Afghanistan có hàng trăm vụ tự thiêu mỗi năm là thông tin đúng. "Tình trạng đó không chỉ xảy ra ở Herat, mà trên toàn lãnh thổ Afghanistan", Thứ trưởng Các vấn đề phụ nữ Soraya Rahim nhận định sau khi hoàn thành chuyến công tác điều tra của chính phủ tới Herat. "Ở các tỉnh khác nhau thì hình thức cũng khác nhau. Một số chị em uống thuốc, một số cắt cổ tay. Một số thắt cổ hoặc tự thiêu". Bà Rahim cho rằng, lý do đóng vai trò quan trọng, đó là truyền thống đám cưới sắp đặt.

Và thường họ tự thiêu, vì dầu rất dễ kiếm. Ở khu vực đông dân cư phía đông Afghanistan, trưởng khoa gây mê Bệnh viện công số một Jalalabad Muhammad Naseem cho biết, trung bình bệnh viện nhận 20 ca bỏng mỗi tháng, trong đó 2-3 là tự thiêu. Số còn lại là tai nạn gia đình, phần lớn do sức nóng từ bếp gas hay bếp dầu hoặc đèn dầu làm các bà mẹ và trẻ em bị thương. Y tá thì thấy rằng hiếm khi các ông chồng tới thăm vợ con đang phải điều trị trong bệnh viện.

Những phụ nữ có học thức ở thành phố, số bị chính phủ Taliban đàn áp, đã được hưởng lợi từ những thay đổi ở Afghanistan. Nhiều người đang làm việc và học tập. Tuy nhiên, ở các làng xã và khu vực bộ lạc xa xôi, trật tự mới chưa cải thiện thân phận thấp kém lâu nay của phụ nữ. Con gái thường bị các gia đình ép buộc lấy chồng, để trao đổi con dâu, bồi thường nợ nần hay tội ác. Có khi tuổi chú rể gấp 2-3 lần cô dâu. Khi kết hôn, các cô gái trẻ đến sống với nhà chồng, nơi mẹ chồng quản lý chuyện gia đình. Thường thì họ được coi không hơn gì một nguồn lao động mới.

Qadri Gul, 20 tuổi, một bệnh nhân của bác sĩ Naseem, đã chết sau 11 ngày nằm viện. Kết hôn được 5 năm, cô là mẹ của 2 đứa con. Chồng Gul cưới vợ hai ngay sau khi họ vừa lấy nhau. Cô cho các bác sĩ với gia đình biết, bị chồng và gia đình chồng đánh đập hàng ngày, thậm chí còn "động viên" khi cô đe dọa tự thiêu. Có lần, Gul không cho con trai chơi nữa thì cô liền bị chồng ném cốc vào đầu và đánh túi bụi. Khi cô đe dọa sẽ tự thiêu, ông chồng liền cười to và nói: "Diêm và dầu đây. Giỏi thì làm đi".

Trong những lần Gul tới thăm cha mẹ và các chị ở Jalalabad trong dịp lễ Id al-Fitr, thân thể cô luôn bầm tím. "Em tôi nói *Em không biết rồi tình hình có khá hơn không*", chị Basmina kể lại. Còn bà mẹ Bibi Jan cho biết, trông Gul rất đau khổ và mệt mỏi. Phải đến lúc vào bệnh viện, Qadri Gul mới kể những gì đã xảy ra cho mẹ và chị. Mẹ cô nói: "Nó buộc tội chồng, anh rể và mẹ chồng. Tôi sẽ để Thánh Allah phán xét họ. Tôi chỉ có một câu hỏi, *Họ đã làm gì con gái tôi vậy?*". "Nó là một cô gái ngoan. Vậy mà nó cháy xém từ chân tới cổ".

Người rửa xác - nhân chứng lịch sử Iraq đẫm máu

Trong căn phòng rộng quét sơn trắng, không khí ẩm ướt do các vòi nước chảy, Khalila Sharif làm sạch thi thể của Aida Jabber, nữ giáo viên mới 20 tuổi đến từ Baghdad. Sharif phải cọ rửa thi thể cho hết máu khô, quần vải và 2 khăn liệm để che vết thương. Như vậy, xác Jabber mới đủ thanh khiết để được chôn cất.

Vụ nổ nhằm vào giáo đường Khadamiya, Baghdad đã cướp đi mạng sống nhiều người, trong đó có cô gái được bạn bè và người thân mô tả là hiền lành và mộ đạo này.

Trưa hôm 3/3, những người rửa xác đang làm sạch của thi thể người chết vì bệnh tật hay tuổi tác. Nhưng lúc 11 giờ trưa, các xe tải đưa những thi thể nạn nhân đánh bom trong quan tài gỗ tràn vào khu để xe. 1h45' chiều, các anh của Jabber đưa quan tài cô vào phòng của phụ nữ và rời đi. Bà Dhakhel, mẹ của Jabber, phụ Sharif một tay.

Hai người phụ nữ mở tấm vải quần xác. Vụ nổ đã làm quần áo nạn nhân rách tả tơi. Một vết thương nặng ở đầu đã cướp đi mạng sống của Jabber. Vừa làm việc, họ vừa khe khẽ hát và đọc kinh Koran. Bà Dhakhel không khóc.

Sharif muốn người mẹ khóc, vì điều đó sẽ làm mọi chuyện dễ dàng hơn. Hai con gái của bà Dhakhel đang nằm trong bệnh viện vì những vết thương trong vụ tấn công. Chỉ có một cô con gái của bà về nhà mà không hề hấn gì. "Mẹ chờ con tắm cho mẹ khi mẹ chết đi", bà Dhakhel nói với cô con gái đang nằm yên

dưới sàn bê tông. "Ai sẽ làm việc đó đây?".

Sharif lấy chiếc xô đỏ, mức nước trong thùng lớn, rắc long nảo và rửa sạch thi thể đang nằm trên sàn bê tông. Jabber là xác phụ nữ thứ hai được đưa tới Najaf từ Baghdad, hôm 2/3. Sharif biết rằng nhiều nạn nhân nữa sẽ tới, không chỉ từ thủ đô mà cả Karbala. Và cô, giống như những người rửa thi thể khác, sẽ phải làm sạch các xác chết. "Đây là chuyện bình thường với tôi", Sharif cười nhạt nói. "Những năm tháng làm việc tại đây đã làm trái tim tôi chai sạn".

Khi người Shiite thiệt mạng ở Iraq, người thân muốn đưa họ tới chôn cất ở Najaf, một trong những thánh địa ở Iraq, cách Baghdad 185 km về phía nam. Người chết phải sạch sẽ để đến gặp Thánh Allah. Vì vậy, khi tới Najaf, các thi thể được trao cho những người rửa xác chết. Công việc này là nghề gia truyền, bà và mẹ Sharif cũng làm.

25 năm qua, những người rửa xác đã chứng kiến một lịch sử tàn bạo. Riad Abboud, 33 tuổi, làm việc ở khu vực thi thể nam giới đã tắm cho những người Shiite bị hành quyết dưới thời Saddam Hussein. Thậm chí người thân của các nạn nhân bị lực lượng an ninh bắt trả tiền cho những viên đạn bắn chính họ hàng của mình.

Mỗi người rửa xác lại cảm thấy tiếng bom khủng bố dội lên khi thi thể những người bỏ mạng trong cuộc chiến vừa qua được đưa đến những căn phòng này. Abboud cho biết các đồng nghiệp ngày càng khó mà chịu đựng được. "Chúng tôi mệt mỏi, rất rất mệt mỏi. Từ sáng sớm tới tối mịt, chúng tôi ở đây và nhìn vô cùng nhiều thi thể", anh nói.

Theo luật Hồi giáo, người chết phải được chôn cất trong vòng một ngày. Nhưng những vụ đánh bom đã làm điều đó là không thể. Một gia đình phải mất vài ngày để tìm kiếm, nhận dạng nạn nhân, nhận giấy tờ để nhận thi thể. Vì vậy, những người chết do các vụ đánh bom giáo đường sẽ chỉ được chôn cất sau ít nhất một tuần. Đến lúc đó, có khi một vụ đánh bom khác lại xảy ra, và vòng rửa thi thể lại bắt đầu. "Cứ như thể khủng bố có kế hoạch làm việc theo tháng", Abboud nói.

Có ít nhất 5 địa điểm rửa xác ở Najaf. Công việc ở trung tâm Al Sadr bắt đầu lúc 7 giờ sáng và kết thúc lúc 5 giờ chiều. Có một khu cho nam giới và một phòng cho phụ nữ.

Abboud đã rửa xác từ năm lên 13. Mẹ anh cũng làm nghề này. Abboud thường xuyên thấy sự độc ác, đặc biệt là từ năm 1986, khi Saddam Hussein hành quyết người Shiite. "Kể từ khi Saddam sụp đổ, tôi nghĩ mọi chuyện sẽ khá hơn", anh nói. Abboud hy vọng một ngày nào đó không phải làm nghề này nữa. Giờ thì trách nhiệm với người chết đưa anh tới nơi này. Abboud có cảm giác nếu anh không đi làm, thì cũng không ai làm việc này nữa.

Nước mắt tích lũy trong nhiều năm đã bắt đầu gây tác hại. Abboud rất dễ cáu kỉnh và cảm thấy buồn thiu. "Thật kinh khủng khi tôi dùng bàn tay này để ăn cùng vợ con. Lẽ ra tôi nên ăn riêng", anh nói. Abboud cho biết truyền thống rửa xác của gia đình sẽ kết thúc ở đời anh. Anh sẽ không cho con tới đây. "Tôi bị nghề này làm lụi tàn. Làm sao tôi có thể để điều đó xảy ra với các con tôi được?", anh nói.

Vừa lúc đó, chiếc xe chở thi thể một người 24 tuổi thiệt mạng ở Baghdad tới nơi. Abboud lại bước vào căn phòng nơi nước luôn chảy

Con cái nhà giàu - mục tiêu bị bắt cóc ở Baghdad

Chiếc áo cậu bé 8 tuổi Ali Fadhil mặc khi bị những kẻ bắt cóc đưa đi được tìm thấy ngay cửa nhà bé ở khu vực thượng lưu Zayounahôm thứ sáu. Trong suốt hai tuần, bà mẹ đáng thương chỉ biết cầu trời là con trai mình vẫn bình an vô sự.

Rồi thì bà Wafa Fadhil cũng từ bỏ hy vọng là cảnh sát sẽ tìm thấy Ali. Điều bà đang làm là kiếm đủ số tiền để đổi mạng sống của bé: "5 tập sách" - từ lóng ở Baghdad ám chỉ 50 nghìn USD. Đây là mức giá trần để chuộc những đứa trẻ bị bắt cóc. Những cuộc thương lượng trước đây cho thấy phần lớn các băng nhóm sẽ giảm giá xuống còn 15 nghìn USD.

Wafa nói: "Chúng tôi sẽ đàm phán, dĩ nhiên là như vậy. Rốt cuộc thì vẫn phải trả tiền. Chúng tôi sẽ phải làm mọi thứ để có thể đưa bé trở về an toàn".

Ngồi nép mình bên cạnh mẹ, cậu con trai cả 14 tuổi Isa Fadhil biết rõ việc các băng nhóm bắt cóc hoạt động mạnh ở Baghdad như thế nào, vì em từng là nạn nhân. Bọn chúng chỉ nhắm vào con cái của các gia

đình lắm tiền nhiều của, trung lưu hoặc những gia đình chúng thấy "gai mắt".

Nhà Fadhil cảm thấy 5 đứa con mình đang bị rình rập. Điều rõ ràng là có ai đó cố tình tìm cách moi tiền bằng cách nhắm vào những đứa con của họ. Dù chồng Wafa là giám đốc một công ty luyện kim, gia đình người đàn bà này tin rằng mảnh đất và căn hộ họ thừa kế là thứ khiến những kẻ bắt cóc thèm thuồng. Vụ bắt cóc Isa vào tháng 12 trùng với thời điểm họ bán miếng đất. Còn Ali bị bắt lúc họ bán căn hộ.

Tại đồn cảnh sát ở Saadoun, trung úy Hadi Mahdi đang nghiên cứu và tìm hiểu lý do tại sao các vụ bắt cóc tống tiền lại tăng lên nhanh chóng đến vậy. Tình hình nghiêm trọng tới mức cảnh sát phải đưa người tới các trường học trọng điểm. Điều đáng nói là trong phần lớn các vụ việc, gia đình nạn nhân giải quyết mà không cần sự can thiệp của cảnh sát. "Trong thời hậu chiến loạn lạc, ngoài các vụ cướp của giết người, bây giờ lại tới các vụ bắt cóc. Bắt cóc một đứa trẻ có vẻ là một hình thức kiếm tiền an toàn hơn", Mahdi giải thích.

Đối với Wafa Fadhil, việc con trai bị bắt cóc khiến bà trở nên hoài nghi về xã hội Iraq. Bà quyết tâm: "Khi chuộc được cháu về, gia đình chúng tôi sẽ rời đây để tới Syria hoặc Libăng. Chúng tôi sẽ không ở lại Iraq nữa".